

2024/2476

20.9.2024

KOMISSIION SUOSITUS (EU) 2024/2476,

annettu 13 päivänä syyskuuta 2024,

suuntaviivoista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan tulkittamiseksi energiapalvelujen osalta

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/27/EU ⁽¹⁾ säädettiin vaatimuksesta saavuttaa yleistavoite, jonka mukaan unionin tasolla on saavutettava vähintään 32,5 prosentin energiansäästö vuoteen 2030 mennessä.
- (2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791 ⁽²⁾ annettiin 13 päivänä syyskuuta 2023. Sillä laadittiin uudelleen direktiivi 2012/27/EU siten, että osa sen säännöksistä säilytettiin ennallaan ja samalla otettiin käyttöön joitakin uusia vaatimuksia. Sillä nostettiin erityisesti vuoden 2030 tavoitetasoa merkittävästi energiatehokkuuden ja myös energiapalvelujen osalta.
- (3) Direktiivillä (EU) 2023/1791 edistetään energiapalvelujen kehittämistä ja erityisesti energiatehokkuussopimusten hyödyntämistä. Energiatehokkuussopimuksessa palveluntarjoaja takaa sopimuskauden aikana saavutettavat energiansäästöt, kun taas energiapalvelun saaja voi vähentää investointikustannuksiaan käyttämällä osan energiansäästön rahallisesta arvosta investoinnin täydelliseen tai osittaiseen takaisinmaksuun. Tällaisilla sopimuksilla rakennetaan siten markkinoiden luottamusta energiatehokkuusinvestointeihin varmistamalla niiden vaikuttavuus. Tämä voi auttaa houkuttelemaan yksityistä pääomaa, mikä on keskeistä rakennusten korjausten määrän nostamiseksi, energiatehokkuuden edistämiseksi teollisuudessa, asiantuntemuksen tuomiseksi markkinoille ja innovatiivisten liiketoimintamallien luomiseksi.
- (4) Jäsenvaltioiden on saatettava lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, joilla direktiivin (EU) 2023/1791 29 artikla saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, voimaan viimeistään 11 päivänä lokakuuta 2025. Uudelleenlaadittu energiatehokkuusdirektiivi on saatettava kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä ja se on pantava tehokkaasti täytäntöön, jotta EU voi saavuttaa vuoden 2030 energiatehokkuustavoitteensa.
- (5) Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan päättää, miten energiapalveluja koskevat vaatimukset saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pannaan täytäntöön jäsenvaltioiden kansallisiin olosuhteisiin parhaiten soveltuvalla tavalla. Tässä yhteydessä olisi suositeltavaa tulkita direktiivin (EU) 2023/1791 asiaankuuluvia säännöksiä johdonmukaisesti. Tämä edistäisi sitä, että eri jäsenvaltiot tulkitsevat direktiiviä (EU) 2023/1791 yhdenmukaisesti valmistellessaan täytäntöönpanotoimenpiteitään,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

Jäsenvaltioiden olisi noudatettava tämän suosituksen liitteenä olevia tulkintaohjeita saattaessaan direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklalla käyttöön otetut vaatimukset osaksi kansallista lainsäädäntöään.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj>).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (EUVL L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

Tehty Brysselissä 13 päivänä syyskuuta 2024.

Komission puolesta
Kadri SIMSON
Komission jäsen

LIITE

1. JOHDANTO

Näissä suuntaviivoissa annetaan jäsenvaltioille ohjeita siitä, miten direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklaa tulkitaan, kun direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Direktiivin 2012/27/EU verrattuna direktiivillä (EU) 2023/1791 tehostetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan energiapalvelujen markkinoiden kehitystä jäsenvaltioissa.

Euroopan unionin tuomioistuimella on kuitenkin yksinomainen toimivalta tulkita EU:n lainsäädäntöä sitovasti.

2. OIKEUDELLINEN JA TOIMINTAPOLIITTINEN KONTEKSTI

Direktiivissä (EU) 2023/1791 tunnustetaan, että energiapalveluilla voi olla keskeinen rooli energiatehokkuuden parantamisessa ja hiilestä irtautumisen edistämisessä. Energiapalvelujen avulla voidaan saada käyttöön kolmansien osapuolten – jotka ovat yleensä erikoistuneita energiapalvelujen tarjoajia – teknisiä ja taloudellisia valmiuksia, jotta saavutetaan kustannustehokkaasti energiansäästöjä ja rahallisia säästöjä parantamalla energiatehokkuutta energian kuluttajan tiloissa. Energiapalvelut saattavat olla erityisen hyödyllisiä, kun kuluttajan on mistä tahansa syystä vaikea tai jopa mahdoton toteuttaa energiatehokkuustoimenpiteitä omin voimin.

Viime vuosikymmenien aikana jäsenvaltioiden markkinoille on tullut erilaisia energiapalveluja, jotka ovat keskenään hyvin epäyhtenäisiä⁽¹⁾. Direktiivin (EU) 2023/1791 sisältävä energiapalvelun määritelmä on hyvin laaja, ja se kattaa palvelun kaikki eri muodot. Energiatehokkuutta koskevia sopimuksia voidaan pitää erityisenä ja erityisen kattavana energiapalvelun muotona. Kun niitä hyödynnetään tehokkaana keinona saavuttaa energiatehokkuuden parannuksia, niiden käytöllä on kolme tärkeää etua: energiatehokkuuden parantamiseen tehtävät investoinnit rahoitetaan suoraan energiakustannusten säästöillä;

- palveluntarjoaja, joka kantaa töihin ja teknologiaan liittyvät suoritusriskit, takaa energia- ja kustannussäästöt tietyin edellytyksin;
- palveluntarjoaja tuo mukanaan kattavaa asiantuntemusta, jonka avulla voidaan valita parhaat tekniset ja/tai rahoitusratkaisut.

Direktiivin 29 artiklalla on kaksi tarkoitusta: tukea energiapalvelumarkkinoiden kehitystä luomalla mahdollistavat edellytykset markkinatoimijoille ja edistää energiapalvelujen käyttöä julkisella sektorilla. Viimeksi mainittu painopiste noudattaa direktiivin (EU) 2023/1791 logiikkaa siitä, että julkisen sektorin on oltava johtoasemassa energiatehokkuudessa. Vaatimuksella, jonka mukaan julkisten elinten rakennusten peruskorjauksissa on käytettävä energiatehokkuutta koskevia sopimuksia, pyritään luomaan synergioita asiaa koskevien 6 artiklan säännösten kanssa ja mahdollistamaan niiden noudattaminen käytännössä.

Direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklaa on luettava yhdessä direktiivin seuraavien artiklojen kanssa:

- 5, 6 ja 7 artikla: Energiapalvelut ja energiatehokkuutta koskevat sopimukset soveltuvat erityisen hyvin energiatehokkuuden parannusten toteuttamiseen julkisella sektorilla. Palveluntarjoajien mukanaan tuomat kattava asiantuntemus ja taattu tehokkuus varmistavat investointien vaikuttavuuden. Mahdollisuus kolmannen osapuolen rahoitukseen käyttämällä energiakustannusten säästöjä alkuinvestointikustannusten takaisin maksamiseen mahdollistaa hankkeiden toteuttamisen, vaikka julkiset varat olisivat riittämättömät, kun taas mahdollisuus käsitellä energiatehokkuussopimuksia taseen ulkopuolisina järjestelyinä tarjoaa mahdollisuuden pitää julkisyhteisöjen tilit tasapainossa. Näistä syistä direktiivissä (EU) 2023/1791 luodaan synergioita niiden säännösten kesken, jotka koskevat energiapalveluja ja julkisen sektorin johtoasemaa energiatehokkuudessa. Erityisesti 29 artiklan 4 ja 5 kohdassa keskitytään energiatehokkuutta koskevien sopimusten käytön lisäämiseen julkisten elinten omistamien suurten rakennusten peruskorjauksissa, mikä liittyy 5 ja 6 artiklassa säädettyihin velvoitteisiin. Lisäksi 7 artiklan 7 ja 8 kohdassa edellytetään, että julkiset hankintamenettelyt mahdollistavat energiatehokkuutta koskevien sopimusten ja kolmannen osapuolen kanssa sovellettavien rahoitusmekanismien käytön ja että poistetaan sääntelylliset ja muut esteet, jotka saattaisivat estää tällaisen käytön. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että hankintaviranomaiset ja -yksiköt arvioivat mahdollisuutta käyttää energiatehokkuutta koskevia sopimuksia, kun ne tekevät palveluhankintoja koskevia sopimuksia, joilla on merkittävä energiasisältö.

⁽¹⁾ Lisätietoa on saatavilla osoitteessa <https://e3p.jrc.ec.europa.eu/node/190> ja raportissa <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC118815>.

- 8, 9 ja 10 artikla: Energiatehokkuusvelvoitejärjestelmän yhteydessä energiapalvelujen tarjoajat voivat edistää tehokkaasti energiatehokkuusmarkkinoiden kehitystä varmistamalla, että vastineeksi energiatehokkuuden parannuksista annetaan valkoinen todistus. Energiatehokkuusvelvoitejärjestelmän mukaisesti velvoitetut osapuolet voivat ostaa tällaisia valkoisia todistuksia täyttääkseen velvoitteensa saavuttaa vuosittain energiansäästöjä loppukäytössä.
- 11 artikla: Direktiivin 11 artiklan 10 kohdassa vapautetaan yritykset, joilla on käytössä pitkän aikavälin energiatehokkuussopimus, velvoitteesta teettää energiakatselmuksia tai ottaa käyttöön energianhallintajärjestelmä edellyttäen, että energiatehokkuussopimus kattaa energianhallintajärjestelmän tarvittavat osatekijät ja että sopimus on liitteessä XV vahvistettujen vaatimusten mukainen. Lisäksi säännökset, jotka koskevat energiakatselmusten suositusten toteuttamista ja energiakatselmusten tietojen julkistamista, edistävät osaltaan energiapalvelujen kehitystä. Erityisesti 11 artiklan 5 kohdassa todetaan, että edellyttäen, että asiakas ei tätä vastusta, energiakatselmuksiin ei saa sisältyä lausekkeita, jotka estävät katselmuksen tulosten siirtämisen päteville tai valtuutetuille energiapalvelujen tarjoajille.

3. DIREKTIIVISSÄ (EU) 2023/1791 ANNETUT MÄÄRITELMÄT

Direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 11, 29 ja 33 alakohdassa vahvistetut seuraavien termien määritelmät ovat 29 artiklan tulkinnan kannalta merkityksellisimpiä:

Energiapalvelu

'Energiapalvelulla' tarkoitetaan energian ja energiatehokkaan teknologian tai toiminnan yhdistelmästä muodostuvaa fysikaalista etua, hyötyä tai hyödykettä, johon voi kuulua palvelun toimittamisen edellyttämiä käyttö-, huolto- ja valvontatoimia, joka toimitetaan sopimuksen perusteella ja josta tavanomaisissa olosuhteissa on todettu seuraavan todennettavissa ja mitattavissa tai arvioitavissa oleva energiatehokkuuden parantuminen tai primäärienergian säästö.

Energiapalvelujen tarjoaja

'Energiapalvelujen tarjoajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa energiapalveluja tai suorittaa muita energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä loppuasiakkaan laitoksessa tai tiloissa.

Energiatehokkuutta koskeva sopimus

'Energiatehokkuutta koskevalla sopimuksella' tarkoitetaan edunsaajan ja energiatehokkuutta parantavan toimenpiteen tarjoajan välistä sopimusjärjestelyä, joka todennetaan ja jota seurataan sopimuksen koko keston ajan ja jossa kyseiseen toimenpiteeseen (työnä, toimitettuna tavarana tai palveluina) tehty investoinnit korvataan suhteessa sopimuksessa sovittuun energiatehokkuuden parantumistasoon tai muuhun sovittuun energiatehokkuuskriteeriin, kuten rahalliseen säästöön.

Termiä "energiapalveluyritys" ("ESCO-toimija") ei määritellä 2 artiklassa. Direktiivin (EU) 2023/1791 useissa säännöksissä ja johdanto-osan kappaleissa mainitaan kuitenkin energiapalveluyritykset tai ESCO-toimijat. Lyhenteen "ESCO" katsotaan olevan yleinen lyhenne ilmaisusta "energiapalveluyritys". Johdanto-osan 46 kappale tukee tätä käsitystä, sillä siinä esitetään koko termi sekä sen lyhyempi muoto sulkeissa: "energiapalveluyritykset (ESCO-toimijat)".

4. DIREKTIIVIN 29 ARTIKLAN MUKAISET VELVOITTEET

Direktiivin 29 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tietty määrä politiikkatoimia, jotka lisäävät energiapalvelujen käyttöä energian kuluttajien keskuudessa kaikilla aloilla.

Koska direktiiviin (EU) 2023/1791 sisältyvä energiapalvelun määritelmä on hyvin laaja, se kattaa kaikki EU:n markkinoilla olevat energiapalvelujen eri muodot.

Direktiivin 29 artiklan säännökset, jotka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön, luetellaan taulukossa 1.

Taulukko 1

Yleiskatsaus 29 artiklan säännöksistä, jotka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön

Jäsenvaltioiden on...	Säännöksen tarkoitus		
	Luoda mahdollistava toimintakehys energiapalvelumarkkinoille	Lisätä ja parantaa energiapalvelujen käyttöä julkisten elinten keskuudessa	Poistaa energiapalvelujen saatavuuden esteet
...edistettävä/tuettava seuraavia / annettava tietoa seuraavista:	Energiapalvelusopimukset ja niihin sisällytettävät suoritus-takuulausekkeet [1 kohdan a alakohta]. Energiapalveluhankkeita tukevat rahoitusvälineet [1 kohdan b alakohta]. Luettelo pätevistä ja/tai serti-fioiduista energiapalvelujen tarjoajista [1 kohdan c alakohta ja 3 kohta]. Mittaus- ja todentamismene-telmät sekä laadunvarmistus-järjestelmät [1 kohdan d alakohta]. Yhteyspisteet [6 kohdan a alakohta].	Mallisopimukset, jotka ovat Eurostatin oppaan mukaisia [5 kohdan a alakohta]. Parhaat käytännöt energiate-hokkuutta koskevia sopimuk-sia varten [5 kohdan b ala-kohta]. Tietokanta toteutetuista ja käynnissä olevista energiate-hokkuutta koskevia sopimuk-sia koskevista hankkeista [5 kohdan c alakohta].	Sääntelyä koskevien ja muiden esteiden poistaminen [6 kohdan b alakohta].
...edistettävä seuraavaa:	Laatumerkintöjen kehittämi-nen [2 kohta].		
...varmistettava seu-raavat:	Neuvoa-antavien elinten ja riippumattomien markkina-välittäjien perustaminen [6 kohdan c alakohta].	Energiatehokkuutta koskevien sopimusten käyttö suurten rakennusten peruskorjauk-sissa, jos se on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa [4 kohta]. Tehokkuusperusteisten ener-giapalvelujen käytön toteutet-tavuuden arviointi, kun peruskorjataan muita kuin asuinrakennuksia [4 kohta].	Energian jakelijoiden, jakelu-verkonhaltijoiden ja energian vähittäismyyntiyritysten estä-vien toimien estäminen [8 kohta].
...mahdollista...		kannustaa yhdistämään ener-giatehokkuutta koskevat sopimukset laajennettuihin energiapalveluihin [4 kohta].	perustaa erillinen mekanismi tai nimetä oikeusasiamies teho-kasta tuomioistuinten ulko-puolista riitojen ratkaisua var-ten [7 kohta].

4.1 Veloitteet, jotka liittyvät mahdollistavan toimintakehyksen luomiseen energiapalvelumarkkinoille

Useimmissa 29 artiklan vaatimuksissa viitataan politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on parantaa markkinoiden avoimuutta ja edistää mahdollisten energian kuluttajien mahdollisuuksia käyttää energiapalveluja samalla, kun poistetaan energiapalvelumarkkinoiden kehittymisen esteitä ⁽⁷⁾. Artiklan 1 kohdassa korostetaan, että parempi markkinatietojen saanti on erityisen tärkeää pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille), jotta ne voivat hyödyntää energiapalveluja koskevia tarjouksia ⁽⁸⁾. Lisäksi 29 artiklan 5 kohdassa edellytetään lisätoimenpiteitä erityisesti julkisen sektorin tukemiseksi (ks. näiden suuntaviivojen 4.2 luku).

4.1.1 Tehokkaat tiedotus- ja tiedonlevitystoimenpiteet

4.1.1.1 Oikeudellinen kehys

Direktiivin 29 artiklan 1, 3 ja 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on asetettava helposti saataville julkista tietoa energiapalvelusopimuksista, rahoitusvälineistä, pätevistä tai sertifioituista energiapalvelujen tarjoajista, mittaus- ja todentamismenettelmistä, neuvoa-antavista elimistä ja laatumerkinnoista erityisten verkkosivustojen, ohjeiden tai käsikirjojen avulla.

4.1.1.2 Ohjeet

Kyseisten säännösten vaikuttavuuden parantamiseksi voitaisiin suunnitella täydentäviä politiikkatoimia, joilla helpotettaisiin kohderyhmien tiedonsaantia silloin, kun ne ovat todella tekemässä energiansäästöinvestointien toteuttamista koskevia päätöksiä. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- Toimenpiteet, joilla **energiapalveluja koskevat tiedot yhdistetään suoraan energiakatselmuksiin**. Tiedot voitaisiin sisällyttää katselmusraportin malliin. Lisäksi katselmusraportissa kannattaisi antaa tietoa pätevistä tai sertifioituista energiapalvelujen tarjoajista sekä neuvontapalveluista.
- Samoin julkisissa tukijärjestelmissä, joilla edistetään energiakatselmuksia aloilla, joita 11 artiklan mukainen velvoite ei koske, voidaan yhtenä rahoituksen saannin ehdoista edellyttää **pakollisia tietoja energiapalvelujen käyttömahdollisuudesta**.
- **Asuinrakennusten** osalta energianeuvontakeskukset, kuten keskitetyt asiointipisteet, voisivat sisällyttää neuvontapalveluihinsa entistä enemmän tietoa energiapalveluista.

4.1.2 Erityiset välittäjä- ja neuvontapalvelut

4.1.2.1 Oikeudellinen kehys

Direktiiviin 2012/27/EU verrattuna direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan 6 kohdan c alakohdalla vahvistetaan vaatimusta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on perustettava neuvoa-antavia elimiä ja riippumattomia markkinavälittäjiä ja vahvistettava niiden roolia, jotta voidaan vauhdittaa energiapalvelumarkkinoiden kehitystä.

Neuvoa-antavat elimet ja riippumattomat välittäjät voivat helpottaa energiapalvelujen käyttöä esimerkiksi kehittämällä toteutusmalleja tai tarjoamalla apua hankintamenettelyjen valmisteluun ja toteutukseen ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Esimerkkejä esteistä on lueteltu seuraavassa julkaisussa: <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2017.04.023>.

⁽⁸⁾ Markkinoiden läpinäkyvyyden puutetta pidetään yleensä yhtenä tärkeimmistä energiapalvelujen kehittymisen esteistä kaikissa jäsenvaltioissa. EU:n QualitEE-hankkeen yhteydessä vuonna 2019 tehdyssä kyselytutkimuksessa 55 prosenttia vastaajista piti konseptin monimutkaisuutta sekä tietojen puutetta tärkeimpinä esteinä, jotka estävät asiakkaita käyttämästä energiatehokkuutta koskevia sopimuksia. Tulokset ovat samankaltaisia energian toimitussopimusten markkinoiden osalta: 52 prosenttia vastaajista totesi tietojen puutteen olevan tärkein este markkinoiden kasvattamiselle (QualitEE-Project, Driving Investment in Energy Efficiency Services Through Quality Assurance, loppuraportti, joulukuu 2020). Tutkimus käsittää tuloksia seuraavista maista: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Tšekki, Ranska, Saksa, Kreikka, Italia, Latvia, Alankomaat, Portugali, Slovakia, Slovenia, Espanja ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁽⁹⁾ Bleyl J. W. ym., 2014a: ESCo Project and Market Development: A Role for "Facilitators" to Play, Including national perspectives of Task 16 experts, IEA DSM Task 16.

Direktiivin 29 artiklan 6 kohdan c alakohdan vaatimus perustuu yhteisen tutkimuskeskuksen tuoreimman raportin ⁽⁵⁾ vahvistamaan havaintoon siitä, että energiapalvelumarkkinat ovat kehittyneet parhaiten niissä jäsenvaltioissa tai markkinasegmenteissä, joissa on hyvin vakiintuneet ja helposti saatavilla olevat välittäjäpalvelut ⁽⁶⁾.

4.1.2.2 Ohjeet

Seuraavassa esitetään esimerkkejä siitä, miten jäsenvaltiot voisivat täyttää vaatimuksen, jonka mukaan niiden on perustettava neuvoa-antavia elimiä ja riippumattomia markkinavälittäjiä ja vahvistettava niiden roolia:

- Perustetaan energiapalvelujen neuvontakeskuksia laajentamalla **nykyisten energiavirastojen tai keskitettyjen asiointipisteiden tehtäviä** ⁽⁷⁾.
- **Annetaan** sovellettavien valtioneuvoston määräysten mukaisesti **hankekehitystukeen liittyviä avustuksia välittäjäpalveluille**, jotka tukevat erilaisten energiapalveluhankkeiden kehittämistä, myös hankinta-asiakirjojen laatimiseen, hankintamenettelyn valvontaan tai hankkeen toteutuksen seurantaan ⁽⁸⁾.
- **Laaditaan erityisiä neuvontaohjelmia julkista sektoria varten.** Tällaiset ohjelmat voivat olla hyvin tehokkaita, erityisesti kuntasektorilla, jossa monilla päättäjillä on riittämättömät tiedot energiapalveluhankkeiden kehittämisestä ja toteuttamisesta. Kohdennettua neuvontaa energiapalvelujen käytännön soveltamisesta ⁽⁹⁾ tarvitaan kipeästi myös useimmissa alue- ja keskushallinnoissa.

4.1.3 Pätevyys, laadunvarmistus ja sertifiointi

4.1.3.1 Oikeudellinen kehys

Direktiivin 29 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä laatumerkintöjen kehittämistä, tarvittaessa eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien ⁽¹⁰⁾ pohjalta.

Lisäksi 29 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on jaettava tietoa pätevistä energiapalvelujen tarjoajista asettamalla julkisesti saataville luettelo saatavilla olevista energiapalvelujen tarjoajista sekä niiden direktiivin (EU) 2023/1791 28 artiklan mukaisista pätevyyksistä ja sertifikaateista ja päivitettävä luetteloa säännöllisesti. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voivat tarjota liittymän, jonka kautta energiapalvelujen tarjoajat voivat antaa kyseiset tiedot itse.

⁽⁵⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133984>.

⁽⁶⁾ Helposti saatavilla olevien välittäjäpalvelujen suuren merkityksen energiapalvelumarkkinoiden kehityksen kannalta vahvistavat useiden EU:n jäsenvaltioiden (kuten Itävallan, Tšekin, Saksan, Slovenian ja Espanjan) kokemukset. Tällä hetkellä välittäjinä toimivat lähinnä alueelliset, paikalliset ja kansalliset energiavirastot. Niiden lisäksi on pieniä energiatehokkuusneuvontaa antavia toimijoita, energiakatselmuksia suorittavia yrityksiä ja joitakin oikeudellisia neuvonantajia, jotka tarjoavat osan palveluistaan yhteistyössä kokeneiden energiapalvelukonsulttien kanssa.

⁽⁷⁾ Ks. lisätietoja: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC124675>.

⁽⁸⁾ ELENA-ohjelma on osoittanut, että välittäjäpalveluille myönnettävät tekniseen apuun liittyvät avustukset ovat hyvä keino poistaa hankekehityksen esteitä, jotka ovat erityisen kriittisiä investointia edeltävässä vaiheessa. Näin ollen suositellaan, että jäsenvaltiot soveltavat ELENA-ohjelman lähestymistapaa. Yksityiskohtaiset ohjeet rahoitusvälineistä ja teknisestä avusta, jotka jäsenvaltioiden on varmistettava, sisältyvät 30 artiklaa koskevaan suositukseen (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32023H01553>).

⁽⁹⁾ Sekä 29 artiklan 5 kohdan mukaisesta julkisten elinten roolista, joka liittyy energiapalvelumarkkinoiden kehityksen vauhdittamiseen jäsenvaltioissa.

⁽¹⁰⁾ Merkityksellisimpiä energiapalvelujen ja energiapalvelujen tarjoajien laadunvarmistukseen ja pätevyyteen liittyviä standardeja ovat seuraavat: energiatehokkuussopimuksiin sovellettavia vähimmäisvaatimuksia koskeva standardi EN 17669:2022 (Energy Performance Contracts – Minimum requirements), hankkeiden tulosten mittaamista ja todentamista koskeva standardi IPMPV (International Performance Measurement and Verification Protocol) ja energiansäästöjen mittaamista ja todentamista koskeva standardi ISO 50046 sekä energiakatselmusten laatustandardit EN 16247-1 ja ISO 50002.

Kyseisillä säännöksillä puututaan havaittuun esteeseen eli energiapalvelujen vaikuttavuutta kohtaan tunnettuun epäluottamukseen ⁽¹¹⁾. Yhä on monia energian kuluttajia, jotka eivät luota energiapalvelujen lupauksiin. Kuluttajat ovat samaan aikaan haluttomia tai kykenemättömiä toteuttamaan taloudellisesti toteutettavissa olevia energiatehokkuustoimenpiteitä omilla investoinneillaan.

4.1.3.2 Ohjeet

Vaikka 29 artiklan 2 ja 3 kohdan vaatimukset sisältyivät jo direktiivin 2012/27/EU 18 artiklaan, energiapalvelujen laatumerkintöjä ei ole käytössä juuri lainkaan. Lisäksi silloinkin, kun laatumerkintöjä on, energian kuluttajat ja tarjoajat eivät juurikaan tunne niitä ⁽¹²⁾.

Sen varmistamiseksi, että laatumerkintöjä kehitetään ja niitä käytetään onnistuneesti markkinoilla, jäsenvaltiot voisivat harkita toteuttavansa erilaisia toimenpiteitä, joihin sisältyisivät erityisesti seuraavat tekijät:

- **Perustetaan kansallinen alusta**, jossa kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät voivat yhteistyössä luoda kansallisen laadunvarmistusjärjestelmän tai ”laatumerkinnän” energiapalveluja varten. Koska monissa jäsenvaltioissa energiapalvelujen tarjoajat eivät ole valmistautuneet ja järjestäytyneet niin hyvin, että ne voisivat kehittää itse tehokkaita energiapalvelujen laadunvarmistusjärjestelmiä, viranomaisten olisi harkittava tämän työn ottamista hoitaakseen esimerkiksi energiavirastojen välityksellä. Riippumatta siitä, perustaako ala järjestelmät itse vai luovatko viranomaiset ne, asiaankuuluvien viranomaisten olisi joka tapauksessa todennettava ja tunnustettava järjestelmät ja edistettävä niitä, jotta järjestelmistä tulisi luotettavia ja jotta saavutettaisiin markkinoiden luottamus.
- Tuetaan **energiapalvelujen teknisten laatukriteerien** kehittämistä. Vaikka asiantuntijoiden keskuudessa vallitsee yhteisymmärrys energiapalveluhankkeiden laatua määrittelevistä tärkeimmistä tekijöistä, kaikki nämä tekijät eivät selvästikään ole yhtä tärkeitä kunkin markkinasegmentin kannalta kaikissa jäsenvaltioissa. Jokainen jäsenvaltio voisi siksi määritellä energiapalvelujen laatukriteeristön ottamalla toimintaan mukaan kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät ja ottamalla huomioon sovellettavat eurooppalaiset tai kansainväliset standardit, kuten energiatehokkuussopimuksiin sovellettavia vähimmäisvaatimuksia koskevan standardin EN 17669:2022 (Energy Performance Contracts – Minimum requirements), hankkeiden tulosten mittaamista ja todentamista koskevan standardin IPMVP (International Performance Measurement and Verification Protocol) ja energiansäästöjen mittaamista ja todentamista koskevan standardin ISO 50046. Jäsenvaltiot voivat tehdä yhteistyötä ja saada tukea erityisiltä EU:n rahoittamilta hankkeilta, jotta ne voivat vaihtaa hyviä käytäntöjä ja määritellä yhteisiä laatukriteerejä ⁽¹³⁾. Laatukriteerit auttavat energiapalvelujen tarjoajan ja energian kuluttajan välisen suhteen muotoilussa, mikä vähentää liiketoimikustannuksia ja hankkeen epäonnistumisen riskiä.
- **Parannetaan palvelujen laatua**. Periaatteessa laatumerkintä voi koskea energiapalveluja tai energiapalvelujen tarjoajia. Osoituksena energiapalvelujen tarjoajan teknisistä valmiuksista voidaan käyttää riittävää määrää laadukkaita referenssi-hankkeita, jotka on arvioitu määriteltyjen teknisten laatukriteerien mukaan. On kuitenkin tärkeää, etteivät kansalliset merkintäjärjestelmät luo markkinoillepääsyn estettä muiden jäsenvaltioiden palveluntarjoajille. Jos laatumerkintä asetetaan palvelun tarjoamisen edellytykseksi, toisessa jäsenvaltiossa myönnetty merkinnät olisi edellä mainitusta syystä tunnustettava, jos merkinnät perustuvat vastaaviin tai yhteisiin laatukriteereihin, kuten edellä b alakohdassa lueteltuihin eurooppalaisiin standardeihin pohjautuviin kriteereihin. Tarvittaessa tunnustamisessa on noudatettava palveluihin liittyvää sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä.

⁽¹¹⁾ QualitEE-hankkeen yhteydessä vuonna 2019 toteutetusta kyselytutkimuksesta käy ilmi, että 55 prosenttia sidosryhmistä pitää energiatehokkuuspalvelujen tarjoajia kohtaan tunnettua epäluottamusta merkittävänä esteenä energiatehokkuutta koskevien sopimusten käytännön soveltamiselle. Saman tutkimuksen mukaan valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että mahdollisuus saada enemmän tietoja ja laadukkaammat palvelut saattaisivat lisätä asiakkaiden luottamusta ja siten myös kysyntää. Haastatellut sidosryhmät tukivat kaiken kaikkiaan ajatusta siitä, että kehitettäisiin ja toteutettaisiin laadunvarmistusjärjestelmiä, joilla poistettaisiin alhaiseen asiakaskysyntään liittyvä palveluntarjoajia kohtaan tunnettu ilmeinen epäluottamus. (QualitEE-Project, Driving Investment in Energy Efficiency Services Through Quality Assurance, loppuraportti, joulukuu 2020.) Tutkimus käsittää tuloksia seuraavista maista: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Tšekki, Ranska, Saksa, Kreikka, Italia, Latvia, Alankomaat, Portugali, Slovakia, Slovenia, Espanja ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁽¹²⁾ Laatumerkintöjen vaikutuksista energiapalvelumarkkinoihin on hyvin vähän empiirisiä kokemuksia. Yleiskatsaus eri maiden yrityksistä ottaa käyttöön joko energiapalvelujen tai energiapalvelujen tarjoajien laatumerkintöjä on luettavissa QualitEE-hankkeen maakohtaisista raporteista: <https://qualitee.eu/publications/business-cases-for-national-quality-assurance-schemes-for-energy-efficiency-services/>.

⁽¹³⁾ Energiapalvelujen laatukriteerien kehittämisen perustana voidaan käyttää laajaa pohjatyötä, jota alalla on jo tehty erilaisissa EU-hankkeissa, kuten QualitEE-hankkeen julkaisua Guidelines for European Technical Quality Criteria for Energy Efficiency Services, maaliskuu 2020, <https://qualitee.eu/publications/guidelines-of-european-quality-criteria/>.

- **Tuetaan kustannustehokasta laadunvarmistusprosessia.** Kehittymättömillä markkinoilla laadunvarmistusprosessin kustannukset voivat olla este markkinatoimijoille. Siksi suositellaan, että osa näistä kustannuksista maksetaan sovellettavien valtiontukisääntöjen mukaisesti julkisista varoista tai että julkinen laitos huolehtii laadunvarmistuksesta.
- Edistetään laadunvarmistusjärjestelmän käyttöä markkinoilla tarjoamalla julkista tukea käyttäen seuraavia toimenpiteitä:
 - i) toteutetaan toimia tietoisuuden lisäämiseksi 29 artiklan 1 kohdassa edellytettyjen tiedonjakamistoimien yhteydessä
 - ii) käytetään energiapalvelujen tarjoajia koskevia laatukriteerejä julkisissa tukijärjestelmissä
 - iii) sovelletaan laadunvarmistusjärjestelmiä julkisissa hankintamenettelyissä ja annetaan julkisille elimille koulutusta siitä, miten tekniset laatukriteerit sisällytetään hankintaeritelmiin, myös 29 artiklan 4 ja 5 kohdan täytäntöönpanon yhteydessä, kuten näiden suuntaviivojen 4.2 luvussa esitetään.

4.2 **Velvoitteet, jotka liittyvät energiapalvelujen käytön lisäämiseen ja parantamiseen julkisten elinten keskuudessa**

4.2.1 *Oikeudellinen kehys*

Direktiivin 29 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edistettävä energiatehokkuutta koskevien sopimusten käyttöä julkisten elinten⁽¹⁴⁾ omistamien suurten (yli 750 m²) rakennusten peruskorjauksissa ja varmistettava se, jos se on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Näin ollen jäsenvaltioiden on varmistettava, että julkiset elimet arvioivat tehokkuusperusteisten energiapalvelujen käytön toteutettavuutta, kun aiotaan peruskorjata muita kuin asuinrakennuksia. Lisäksi jäsenvaltiot voivat kannustaa julkisia elimiä yhdistämään energiatehokkuutta koskevat sopimukset laajennettuihin energiapalveluihin, mukaan lukien kysyntäjousto ja varastointi.

Lisäksi 29 artiklan 5 kohdassa, jonka sisältö oli jo osa direktiiviä 2012/27/EU, edellytetään, että jäsenvaltiot tukevat julkista sektoria energiapalveluja koskevien tarjouksien hyödyntämisessä asettamalla saataville mallisopimuksia, jotka ovat Eurostatin oppaan⁽¹⁵⁾ mukaisia, ja jakamalla tietoa julkisella sektorilla toteutetuista ja käynnissä olevista hyvien käytäntöjen mukaisista energiapalveluhankkeista.

4.2.2 *Tehokkuusperusteisten energiapalvelujen käytön toteutettavuuden arviointi*

Direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan 4 kohdan täytäntöönpano auttaa saavuttamaan 5 artiklassa asetetun julkisten elinten energian loppukulutuksen vähennystavoitteen ja täyttämään 6 artiklassa säädetyn velvoitteen korjata julkisten elinten rakennuksia siten, että ne muutetaan lähes nollaenergiarakennuksiksi. Tämä edellyttää kuitenkin, että nykyistä liiketoimintaa laajennetaan osa-alueelle, jonka osalta on hyvin vähän kokemusta ESCO-toimijamallin käytöstä (perusparannus, rakennuksen vaippaa koskevien töiden kaltaiset työt). Näin ollen 29 artiklan säännösten pitäisi tehokkaasti kentällä täytäntöönpantuina edistää tämän riskialttiimman ja monimutkaisemman liiketoiminnan kehitystä. Tehokkuusperusteisia energiapalveluja, kuten energiatehokkuutta koskevia sopimuksia, olisi käytettävä korjausten toteuttamiseen koko julkisessa rakennuskannassa, jos palvelujen käyttö on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Muiden kuin asuinrakennusten osalta 29 artiklan 4 kohdassa edellytetty toteutettavuustutkimus olisi paras väline toteutuskelpoisten tapausten erottamiseen toteutuskelvottomista tapauksista. Se, että energiatehokkuutta koskevien sopimusten käytön toteutettavuuden arviointi on pakollista muiden kuin asuinrakennusten osalta, on perusteltua, koska valtaosa julkisten elinten omistamasta rakennuskannasta koostuu tällaisista rakennuksista. Mahdollisuus vapauttaa sosiaalinen asuntotuotanto 6 artiklan mukaisesta korjausvelvoitteesta taas tekisi tosiasiaa mahdottomaksi soveltaa pakollista arviointia sosiaaliseen asuntotuotantoon.

⁽¹⁴⁾ Yksityiskohtainen kuvaus julkisten elinten käsitteestä esitetään 5 artiklaa koskevissa ohjeissa.

⁽¹⁵⁾ Eurostat Guidance Note, The recording of energy performance contracts in government accounts (Eurostatin ohjeet energiatehokkuus-sopimusten kirjaamisesta julkisyhteisöjen tilinpitoon): <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/>.

4.2.3 Ohjeet

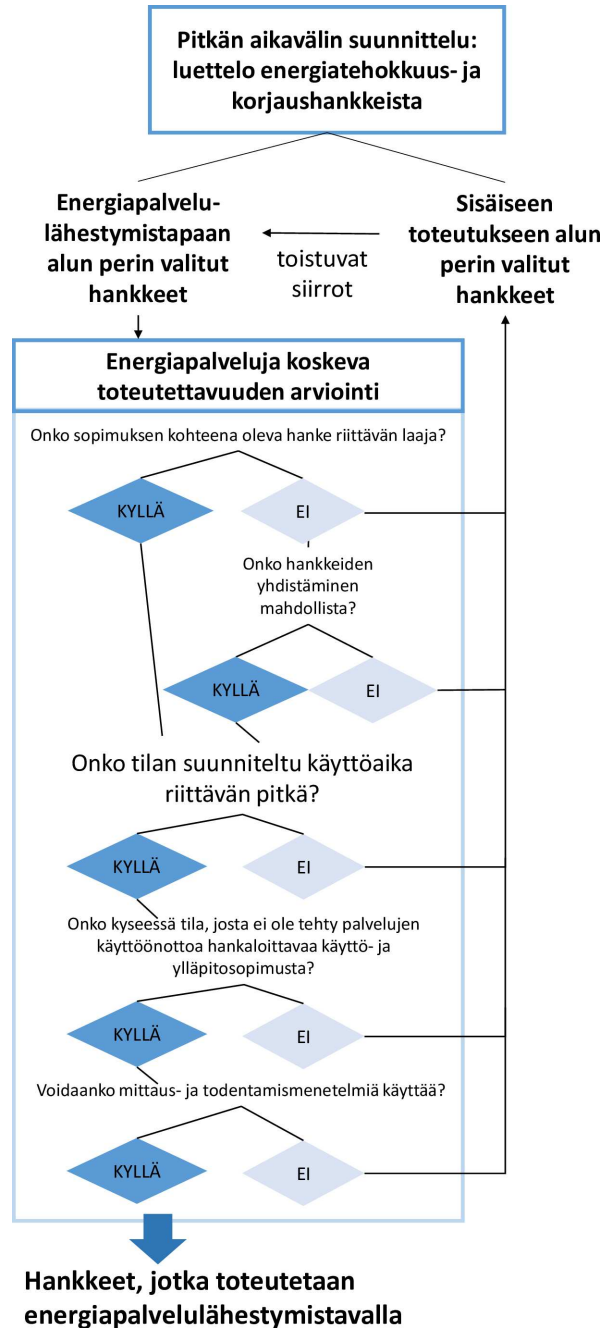
Tehokkuusperusteisten energiapalvelujen käytön toteutettavuuden arviointi voitaisiin sisällyttää pitkän aikavälin suunnitelluvälineisiin, kuten hiilestä irtautumista koskeviin suunnitelmiin tai kestävästä energiahuollon suunnitelmiin, jotka alue- ja paikallisviranomaisten on laadittava direktiivin (EU) 2023/1791 5 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Tällaisiin suunnitelmiin olisi sisällyttävä julkisen rakennuskannan portfolioanalyysi ja peruskorjaussuunnitelma, joka kattaisi paitsi perusparannukset myös jatkuvat korjaus- ja parannusinvestoinnit, jotka ovat tarpeen kunkin rakennuksen osalta. Peruskorjaussuunnitelmalla olisi pyrittävä saavuttamaan energiansäästöjä (direktiivin (EU) 2023/1791 5 artikla), korjausten määrää (direktiivin (EU) 2023/1791 6 artikla) ja päästövähennyksiä koskevat poliittiset tavoitteet. Suunnitelma olisi sisällytettävä myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1275⁽¹⁶⁾ 3 artiklan ja liitteen II mukaisiin kansallisiin rakennusten perusparannussuunnitelmiin.

Kaaviossa 1 esitetään, miten peruskorjaussuunnitelmaa voitaisiin käyttää tehokkuusperusteisten energiapalvelujen käytön toteutettavuuden arvioinnin perustana. Julkinen elin saattaa ensin haluta toteuttaa hankkeita sisäisesti tekemällä palveluja tai urakoita koskevia perinteisiä sopimuksia, jolloin tarvitaan riittävästi taloudellisia ja henkilöstöresursseja. Monilla julkisilla elimillä on kuitenkin pulaa henkilöstöresursseista sekä organisatorisia pullonkauloja ja taloudellisia rajoituksia, joiden vuoksi niiden on yleensä vaikea (tai jopa mahdotonta) toteuttaa omilla resursseillaan koko korjaushankkeiden luetteloa. Tässä yhteydessä henkilöstöresursseissa ei ole kyse vain suunnitteluosaston asiantuntijoista vaan myös rakennusten optimaalisen käytön ja ylläpidon asiantuntijoista, jotta voidaan toteuttaa suunnitellut energiansäästöt käytännössä.

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1275, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

Kaavio 1

Pitkän aikavälin peruskorjaussuunnitteluun perustuva tehokkuusperusteisten energiapalvelujen käytön toteutettavuuden arviointi

Kun arvioidaan energiatehokkuutta koskevan sopimuksen käytön toteutettavuutta, olisi tarkasteltava seuraavia näkökohtia:

- Rakennuksen ominaisuudet ja erityisesti sen energiankulutus (ja kasvihuonekaasupäästöjen määrä, jos energiatehokkuussopimuksen olisi katettava ne) sekä energiansaannin edellytykset (kuten mahdollinen sähkönhankintasopimus). Mahdollisten energiansäästöjen olisi oltava niin suuria, että sopimus olisi taloudellisesti kannattava ja investoinnit olisivat perusteltuja.
- Korjauksen ominaisuudet (tavoitteet, tarpeet, budjettirajoitukset, aikataulu) ja erityisesti se, onko suunnitellussa korjauksessa kyse korjauksesta, johon ei sisälly alun perin energiansäästötoimenpiteitä (esimerkiksi julkisivun uudelleenmaalaus), koska tällaisten korjausten yhteydessä on mahdollista parantaa rakennuksen energiatehokkuutta (esimerkiksi parantaa eristystä).

- Toteutettavuuden arvioinnin (ulkoisen tai sisäisen) suorittajan nimittäminen.

Kaiken kaikkiaan tilanteet, joissa energiatehokkuutta koskevan sopimuksen käyttö ei tulisi ollenkaan kyseeseen, ovat harvinaisia. Niitä aiheuttavat lähinnä menettelylliset esteet esimerkiksi hankintamenettelyissä (tällaiset esteet olisi kuitenkin poistettava asteittain direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan 6 kohdan b alakohdan mukaisesti) tai markkinoiden kehittymättömyys, jonka vuoksi tarjous- tai hankepyyntö ei tuota tulosta, koska markkinoilla ei ole energiatehokkuutta koskevien sopimusten tarjoajia. Myös hankkeen monimutkaisuus ja pitkä takaisinmaksuaika (esimerkiksi kun on kyse perusparannuksesta, jossa rakennus muutetaan lähes nollaenergiarakennukseksi) voivat kuitenkin olla este energiatehokkuussopimusten käytölle.

Markkinatoimijat ovat usein ilmoittaneet, että energiatehokkuussopimusten palveluntarjoajat eivät voi osallistua hankintamenettelyihin, koska tarjouseritelmissä ei ole riittävästi tietoja sen kannalta, että tarjoajat voisivat tehdä tarjouksia. Energiatehokkuussopimuksen laatiminen edellyttääkin kyseessä olevan rakennuksen ja sen energiankäytön perusteellista analyysia. Hankinta-asiakirjojen laatimiseen olisi näin ollen varattava riittävästi aikaa ja asiantuntijaresursseja. Tarvittaessa olisi hyödynnettävä ulkopuolisia asiantuntijoita tai yhteishankintoja (esimerkiksi käytettävä yhteishankintayksiköitä).

Vaikka energiatehokkuutta koskevien sopimusten käytölle julkisten rakennusten korjausten yhteydessä ei ole tiukkoja teknisiä tai taloudellisia poissulkemisperusteita, toteutettavuuden arviointiin voisivat sisältyä erityisesti seuraavat ohjaavat kysymykset:

- **Onko korjaushanke riittävän laaja?** Tehokkuusperusteiset energiapalvelut edellyttävät tiettyä sopimuksen vähimmäisarvoa⁽¹⁷⁾ tai suuria absoluuttisia energiansäästöjä, jotta kustannussäästöillä voidaan kattaa kaikki kustannukset, mukaan lukien liiketoimikustannukset. Energiapalvelujen tarjoajien on nimittäin katettava odotetuilla tuloilla paitsi hankkeen kustannukset myös tarjouskulut ja muut liiketoimikustannukset.
- **Onko mahdollista yhdistää korjaushankkeita, joiden on alun perin arvioitu olevan liian pieniä?** Jos pieniä, erillisiä korjaushankkeita yhdistetään, niistä voi tulla houkuttelevampia tehokkuusperusteisia energiapalveluja koskevia hankkeita. Hankkeiden yhdistäminen on yleensä helpompaa, jos rakennukset tai tilat kuuluvat samalle omistajalle, jos ne sijaitsevat lähellä toisiaan ja jos niiden käyttötarkoitus on samankaltainen (esimerkiksi koulut).
- **Aikooko julkinen elin käyttää rakennusta tai tilaa sopimuksen koko suunnitellun keston ajan?** Energiatehokkuussopimuksessa energiapalvelujen tarjoaja sitoutuu tarjoamaan yhteen tai useaan rakennukseen tai tilaan liittyvän palvelun usean vuoden ajan⁽¹⁸⁾, ja sopimuksen ennenaikainen irtisanominen on usein epäedullista asiakkaalle.
- **Onko rakennuksesta tehty palvelujen käyttöönottoa hankaloittava käyttö- ja ylläpitosopimus?** Energiatehokkuussopimuksissa rakennuksen järjestelmien käyttö ja ylläpito ovat tavallisesti osa palvelupakettia ja energiapalvelujen tarjoajan vastuulla. Jos toisen palveluntarjoajan kanssa on jo tehty pitkän aikavälin käyttö- ja ylläpitosopimus, jota ei voida irtisanoa, kokemus on osoittanut, että olisi hyvin vaikea määritellä selkeitä rajoja kyseisten kahden palveluntarjoajan välille. Tämä voisi hankaloittaa energiapalveluhankkeen toteutusta merkittävästi.

⁽¹⁷⁾ Tehokkuusperusteisille energiapalveluille ei ole täsmällistä sopimuksen vähimmäisarvoa. Erityisesti energiatehokkuussopimusten osalta vähimmäisarvoksi on toisinaan ilmoitettu 300 000–500 000 euroa. Sopimuksen arvo on energiapalvelujen tarjoajalle koko sopimuskauden aikana maksettujen korvausten kokonaismäärä, joten se riippuu toisaalta vuotuisen maksun määrästä ja toisaalta sopimuskauden pituudesta. Sopimuksen vähimmäisarvo voidaan tietyssä määrin johtaa asiakkaan energialaskun nykyisestä kokonaismäärästä, joksi ilmoitetaan usein vähintään 200 000–300 000 euroa.

⁽¹⁸⁾ Sopimuksen voimassaoloaika on tyypillisesti 7–15 vuotta. Yksittäistapauksissa on kuitenkin jo toteutettu hankkeita, joita koskevan sopimuksen voimassaoloaika on ollut merkittävästi pitempi, jopa 30 vuotta, erityisesti perusparannushankkeita.

- **Onko käytettävissä mittaus- ja todentamismenetelmiä, ja voitaisiinko niitä käyttää kohtuullisin kustannuksin?** Tehokkuusperusteisten energiapalvelujen yhteydessä tehokkuuden⁽¹⁹⁾ mittaaminen tai arviointi mittaus- ja todentamismenetelmien avulla vaatii huomattavasti työtä, koska korvaus on riippuvainen mitatusta tehokkuudesta. Mittaamisen ja todentamisen kustannusten olisi oltava kohtuullisessa suhteessa saavutettavissa oleviin kustannussäästöihin tai muihin hankkeesta saataviin tuloihin⁽²⁰⁾.

Edellä a–e alakohdassa mainitut toteutettavuuteen liittyvät kysymykset ovat useimmissa tapauksissa välttämättömiä tehokkuusperusteisten energiapalvelujen toteuttamisen kannalta. Niiden lisäksi on muutamia muita **rajoittavia tekijöitä**. Ne eivät perimmiltään tee tehokkuusperusteisia energiapalveluja koskevien hankkeiden toteutuksesta mahdotonta, mutta ne on otettava huomioon. Niitä ei saisi käyttää poissulkemisperusteina toteutettavuutta arvioitaessa, vaan niitä voidaan käyttää lisäparametreina, jotta voidaan arvioida kokonaistilannetta realistisesti. Näistä rajoittavista tekijöistä tärkeimpiä ovat seuraavat:

- **Perusparannus:** Tähän mennessä vain muutamissa hankkeissa perusparannus on toteutettu osana tehokkuusperusteista energiapalvelua. Tähän syynä on se, että korkeat investointikustannukset edellyttävät yleensä yli 15 vuoden pituisia sopimuskausia. Lisäksi perusparannushankkeisiin liittyy usein investointitukia, ja investointitukien saaminen voi olla tehokkuusperusteisia energiapalveluja koskevien hankkeiden yhteydessä monimutkaisempaa kuin toteutettaessa hankkeet sisäisesti⁽²¹⁾. Tämän esteen poistamisen kannalta mielenkiintoisena vaihtoehtona voisivat olla rahoitusmekanismit, joissa sallitaan julkisten tukien ja yksityisen rahoituksen yhdistäminen. Näin voitaisiin erityisesti kattaa pitkän aikavälin suoritustakuusopimuksesta aiheutuva lisäriski, jota yksityinen sektori ei mahdollisesti ole valmis kantamaan. Koheesiopolitiikan rahoituksessa voidaan yhdistää avustuksia ja rahoitusvälineitä, jotta voidaan tukea energiatehokkuutta koskevien sopimusten käyttöä perusparannuksissa. Esimerkiksi Puolassa on toteutettu EAKR:n rahoitusvälineiden tuella energiatehokkuushankkeita käyttämällä energiatehokkuutta koskevia sopimuksia. Hankkeista laadittua fi-compass-tietokoostetta⁽²²⁾ voidaan soveltaa pitkälti myös muissa jäsenvaltioissa ja useiden erityyppisten rakennusten yhteydessä, mukaan lukien julkiset ja kaupallisessa käytössä olevat rakennukset sekä moniasuntoiset asuinrakennukset.
- **Eurostatin ohjeen⁽²³⁾ noudattaminen:** Jos tehokkuusperusteisia energiapalveluja koskeva hanke ei täytä energiatehokkuussopimusten kirjaamisesta julkisyhteisöjen tilinpitoon annetuissa Eurostatin ohjeissa esitettyjä vaatimuksia, hanke saattaa silti soveltua energiapalveluhankkeeksi. Tällöin menetetään kuitenkin se etu, että investointi voidaan jättää kokonaan tai osittain laskematta mukaan julkiseen velkaan ja julkistalouden alijäämään⁽²⁴⁾.

Toteutettavuuden arvioinnilla olisi kaiken kaikkiaan voitava karsia tapaukset, joissa tehokkuusperusteisia energiapalveluja koskevan hankkeen toteuttaminen on alussa vallitsevien teknisten edellytysten tai institutionaalisen rakenteen vuoksi taloudellisesti epäedullista. Korjaushankkeet, jotka eivät läpäise toteutettavuuden arviointia, olisi toteutettava sisäisesti eli käyttämällä perinteistä rakennus- tai korjausrakoiden hankintaa. Hankkeita, jotka oli alun perin suunniteltu toteutettavan sisäisesti, saatetaankin nyt puolestaan toteuttaa tehokkuusperusteisia energiapalveluja käyttämällä. Toteutettavuuden arvioinnin läpäisseitä korjaushankkeita varten – eli sellaisia hankkeita varten, jotka ovat riittävän laajoja joko erillisinä hankkeina tai useiden hankkeiden yhdistelminä, joilla on riittävän pitkät suunnitellut käyttöajat, joista ei ole tehty palvelujen käyttöönottoa hankaloittavia, jatkuvia käyttö- ja ylläpitosopimuksia ja joiden yhteydessä voidaan käyttää vakiintuneita mittaus- ja todentamismenetelmiä – julkisen elimen olisi valmisteltava asianmukainen energiapalveluhanke ja

⁽¹⁹⁾ Energiatehokkuussopimuksissa tärkein tehokkuuskriteeri on saavutettu energiansäästö.

⁽²⁰⁾ On useita esimerkkejä tapauksista, joissa mittaus- ja todentamismenetelmien käyttö voi olla vaikeaa tai hyvin kallista sopimusperusteiseen kokonaismäärään verrattuna, kuten hyvin monimutkaisten rakennusten (esimerkiksi sairaaloiden) korjaushankkeet tai hankkeet, joissa rakennuksen korjauksen jälkeinen käyttötarkoitus eroaa huomattavasti korjausta edeltävästä käyttötarkoituksesta. Tätä arviointia varten ei kuitenkaan ole yleistä sääntöä, joten pätevän asiantuntijan olisi tehtävä tapauskohtainen arviointi.

⁽²¹⁾ On kuitenkin useita esimerkkejä, joissa tehokkuusperusteisia energiapalveluja on käytetty perusparannuksiin. Joissakin tapauksissa on käytetty myös investointitukia (vrt. REFINE-hanke, loppuraportti, kesäkuu 2023, s. 29–, <https://refineproject.eu/refine-publications/>).

⁽²²⁾ Implementing Energy Efficiency projects via Energy Performance Contracting with support from ERDF financial instruments in Poland, https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EPC_ERDF_Factsheet_RTW.pdf.

⁽²³⁾ Eurostatin ohjeet, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Performance-Contracts-Gov-Accounts.pdf>.

⁽²⁴⁾ Yksityiskohtaisempi esitys Eurostatin ohjeiden merkityksestä sisältyy 4.2.3 kohtaan, jossa myös viitataan tärkeimpiin lähteisiin.

hankittava se sovellettavien julkisia hankintoja koskevien sääntöjen mukaisesti ⁽²⁵⁾. Jos hankinnassa ei saada tyydyttäviä tarjouksia energiapalvelujen tarjoajilta, saattaa olla, että energiapalvelu on teknisesti tai taloudellisesti mahdoton toteuttaa. Syynä siihen, ettei saada tyydyttäviä tarjouksia, saattaisi kuitenkin olla myös se, että energiapalveluhankkeen laajuutta ei ole suunniteltu asianmukaisesti tai että mahdollisilla energiapalvelujen tarjoajilla ei ole riittäviä valmiuksia kyseisellä alueella tai kyseisenä ajankohtana. Jotta tätä riskiä voidaan vähentää, jäsenvaltioiden on ehdotettava mallisopimuksia 29 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaisesti ja jäsenvaltioita suositellaan mukauttamaan hankintamenettelyjä tarjouskilpailujen onnistumismahdollisuuksien lisäämiseksi.

4.3 Mallisopimukset energiatehokkuutta koskevia sopimuksia varten

4.3.1 Oikeudellinen kehys

Direktiivin 29 artiklan 5 kohdan a alakohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot asettavat julkisen sektorin saataville mallisopimuksia energiatehokkuutta koskevia sopimuksia varten. Asiaa koskevien standardien ja saatavilla olevien tarjouskilpailua koskevien ohjeiden lisäksi mallisopimuksissa on otettava huomioon erityisesti Eurostatin ohjeet energiatehokkuussopimusten kirjaamisesta julkisyhteisöjen tilinpitoon ⁽²⁶⁾.

4.3.2 Ohjeet

Energiatehokkuussopimusten kirjaamisesta julkisyhteisöjen tilinpitoon annetuissa Eurostatin ohjeissa selitetään, miten Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmän (EKT 2010) ⁽²⁷⁾ sääntöjä olisi sovellettava energiatehokkuussopimuksiin. Ohjeissa tarjotaan viranomaisille mahdollisuus toteuttaa energiatehokkuuteen liittyviä investointeja käyttämällä yksityisen sektorin teknologiaa, osaamista ja rahoitusta ilman, että tämä vaikuttaisi kielteisesti julkisyhteisöjen tilinpitoon. Tätä varten ohjeissa luetellaan edellytykset, joiden mukaisesti energiatehokkuussopimukset voidaan jättää kirjaamatta julkisyhteisöjen taseeseen. Näistä edellytyksistä tärkeimpiä ovat seuraavat:

- Energiapalvelujen tarjoajan olisi kannettava valtaosa riskeistä ja saatava palkkioita, jotka liittyvät energiatehokkuutta koskevan sopimuksen kattamien varojen käyttöön, ja kannettava erityisesti suoritus-, ylläpito- ja uudistamisriskit siten, että kyseisten varojen taloudellisen omistusoikeuden katsotaan säilyvän energiapalvelujen tarjoajalla.
- Julkisyhteisöjen taseeseen voidaan jättää kirjaamatta ainoastaan pääomainvestoinnit, jotka johtavat energiansäästöihin, ja jossain määrin myös pääomainvestoinnit, jotka tehdään uusiutuvan energian tuotantoon.
- Pääomainvestoinnin olisi oltava kokonaan kuitattavissa säästöillä, jotka liittyvät tiukasti energiatehokkuuden parannuksiin, kun taas muita säästöjä (esimerkiksi henkilöstökustannusten säästöjä) ei saisi ottaa huomioon.

Eurostatin ohjeet vaikuttavat yleensä myönteisesti energiatehokkuutta koskevien sopimusten käyttöönottoon julkisella sektorilla, koska ohjeissa sallitaan se, että jotkin energiapalveluyhtiöiden hankkeet jätetään kirjaamatta taseeseen julkisyhteisöjen tilinpidossa. Jotkin edellä esitetyistä edellytyksistä voivat kuitenkin rajoittaa mahdollisuuksia jättää julkisia investointeja kirjaamatta julkisyhteisöjen taseeseen. Erityisesti perusparannushankkeiden osalta edellytyksiä on vaikea täyttää, koska energiatehokkuussopimuksen keston on oltava melko pitkä. EU:n ohjelmista ja investoinneista saatava rahoitus, kuten EAKR:n tai elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitus, voidaan vähentää pääomainvestoinnista, kun lasketaan pääomainvestointia suhteessa säästöihin. Tämän esteen poistamisessa voisi olla hyötyä siitä, että laadittaisiin julkiselle sektorille energiatehokkuutta koskevien sopimusten käyttöä varten mallisopimuksia, joiden avulla varmistettaisiin Eurostatin ohjeiden noudattaminen.

Kun jäsenvaltiot laativat ja asettavat saataville Eurostatin ohjeiden mukaisia mallisopimuksia, on suositeltavaa, että jäsenvaltiot kiinnittävät erityistä huomiota energiatehokkuussopimusten tilastollista käsittelyä koskevassa Eurostatin ja EIP:n oppaassa ⁽²⁸⁾ esitettäviin seuraaviin näkökohtiin:

⁽²⁵⁾ Ohjeita energiapalveluhankkeiden julkista hankintaa varten on laadittu useissa EU-hankkeissa, kuten QualitEE-hankkeessa: Procurement handbook for energy efficiency services, marraskuu 2019: <https://qualitee.eu/publications/procurement-handbook-for-energy-efficiency-services/>.

⁽²⁶⁾ Eurostatin ohjeet, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/>.

⁽²⁷⁾ Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 2010 (EKT 2010): <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-02-13-269>.

⁽²⁸⁾ Euroopan investointineuvontakeskus (yhteistyössä Eurostatin kanssa), A Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts, toukokuu 2018.

- **Kansallisten tilastolaitosten** olisi osallistuttava suoraan mallisopimusten laatimiseen, koska ne ovat taho, joka raportoi julkisista tileistä Eurostatille. On tärkeää, että asiasta kansallisissa tilastolaitoksissa vastuussa olevat ovat hyvin perillä energiatehokkuutta koskevien sopimusten ja muiden tehokkuusperusteisten energiapalvelujen pääominaisuuksista ja käytännön sovelluksista.
- Mallisopimuksessa olisi **hyödynnettävä optimaalisella tavalla Eurostatin ohjeiden tarjoamaa joustavuutta**, jotta sopimusta voidaan soveltaa käytännössä mahdollisimman laajasti. Erityisesti olisi käsiteltävä seuraavia kysymyksiä: sellaisten ylläpitoa ja korjausta koskevien sopimusehtojen laatiminen, joilla siirretään sijoitusriski energiapalvelujen tarjoajalle mutta jotka eivät vaikuta kohtuuttomasti hankkeen taloudelliseen elinkelpoisuuteen aiheuttamalla lisäkustannuksia; sopimusten pitkän keston mahdollistaminen, jotta voidaan käyttää energiansäästöjä perusparannusten rahoittamiseen; mahdollisuus yhdistää energiapalveluhanke ja esimerkiksi avustusten tai rahoitusvälineiden muodossa annettava julkinen tuki ⁽²⁹⁾ sovellettavien valtiontukisääntöjen mukaisesti.
- **Mallisopimuksen ei välttämättä pitäisi olla täysin valmiiksi laadittu sopimus**, vaan sen olisi katettava sopimuksen niiden tekijöiden muotoilu, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä sen kannalta, jätetäänkö energiatehokkuutta koskevan sopimuksen mukainen investointi kirjaamatta taseeseen vai kirjataanko se taseeseen, kun taas muut osat voidaan jättää joustaviksi.

4.4 Energiatehokkuutta koskevien sopimusten yhdistäminen laajennettuihin energiapalveluihin

4.4.1 Oikeudellinen kehys

Direktiivin 29 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kannustaa julkisia elimiä yhdistämään energiatehokkuutta koskevat sopimukset laajennettuihin energiapalveluihin, mukaan lukien kysyntäjousto ja varastointi.

Säännöksellä kehoitetaan jäsenvaltioita kannustamaan julkisia elimiä edistämään markkinoiden kehitystä kohti tilannetta, jossa energiapalveluhankkeisiin yhdistetään kysyntäpuolen joustavuuteen liittyviä tekijöitä, kuten kysyntäjoustopalveluja.

4.4.2 Ohjeet

Yksi tapa panna 29 artiklan 4 kohdan toinen alakohta täytäntöön olisi antaa energiapalveluja koskevissa julkisissa tarjouskilpailuissa mahdollisuus tarjota vapaavalintaisia tarjousnimikkeitä, jolloin tarjoajat voisivat sisällyttää tarjouksiinsa kysyntäjoustopalveluja.

Näin energiapalveluhankkeilla paitsi parannettaisiin energiatehokkuutta myös tehostettaisiin sähköjärjestelmää, kun kysyntäpuolen joustavuutta lisäämällä helpotettaisiin uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon yhdistämistä järjestelmään. Lisäksi tämä toisi palveluntarjoajille täydentäviä tulovirtoja, kehittäisi kysyntäpuolen joustomarkkinoita ja tuottaisi laajempia hyötyjä julkiselle sektorille ja koko yhteiskunnalle, myös paikallisyhteisöille ⁽³⁰⁾. Tätä liiketoiminnan kehittämissuuntaa on tutkittu useissa EU:n rahoittamissa hankkeissa ⁽³¹⁾, joiden tuloksia ja havaintoja kannattaisi tarkastella käsiteltäessä tämän säännöksen täytäntöönpanoa.

⁽²⁹⁾ Kaksi mahdollista lähestymistapaa koskevaa esimerkkiä: Jotta taseeseen kirjaamatta jättäminen olisi mahdollista, energiapalvelujen tarjoajalle maksettavien korvausten on Eurostatin mukaan oltava riippuvaisia saavutetuista energiansäästöistä ja siten joustavia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että korvausten jakaminen kiinteään pääomameno-osaan joustavan toimintameno-osan ohella olisi mahdollista, kunhan samalla taataan, että energiapalvelujen tarjoaja korvaa asiakkaalle täysimääräisesti suoritusvajeen, koska näin varmistetaan yhä, että taloudellinen omistajuus siirtyy energiapalvelujen tarjoajalle. Myös vaatimus, jonka mukaan energiapalvelujen tarjoajan on toteutettava investointien pitkän aikavälin ylläpito- ja korjaustoimet, varmistaa taloudellisen omistajuuden täydellisen siirtymisen. Tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että osa toimien kustannuksista korvataan korvauksen kiinteässä pääomameno-osassa.

⁽³⁰⁾ Saviuc, I., Lopez, C., Puskas, A., Rollert, K. & Bertoldi, P., 2022: Explicit Demand Response for small end-users and independent aggregators, EUR 31190 EN, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, ISBN 978-92-76-55850-7, doi:10.2760/625919, JRC129745.

⁽³¹⁾ Esimerkkejä Life-ohjelmasta rahoitetuista hankkeista: INEEs (Innovative Energy Efficiency Service Models for Sector Integration via Blockchain – innovatiivisia energiatehokkuuspalveluja koskevia malleja alojen integroitumiseen lohkoketjun avulla – hankkeessa kehitetään ensikonsepti virtuaalisten voimalaitosten ja ESCO-toimijoiden palvelujen yhdistämistä varten), Bungees (hankkeessa kehitetään älykkäiden energiatehokkuuspalvelujen integroitu paketti).

5. SÄÄNTELYÄ KOSKEVIEN JA MUIDEN ESTEIDEN POISTAMISEEN LIITTYVÄT VELVOITTEET

5.1 Oikeudellinen kehys

Direktiivin 29 artiklan 6 kohdan b alakohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot tukevat energiapalvelujen markkinoiden asianmukaista toimintaa poistamalla sääntelyä koskevat ja muut esteet. Lisäksi jäsenvaltioiden on 29 artiklan 8 kohdan mukaan varmistettava, että energian jakelijat, jakeluverkonhaltijat ja energian vähittäismyyntiyritykset pidättäytyvät sellaisista toimista, jotka estävät energiapalvelujen tarjoamista.

5.2 Ohjeet

Jotta ymmärrettäisiin paremmin, millaiset esteet haittaavat energiapalvelumarkkinoiden myönteistä kehitystä, on erittäin suositeltavaa, että jäsenvaltiot toteuttavat perusteellisen markkina-analyysin, johon osallistuu eri markkinasegmenttejä edustavia sidosryhmiä, kuten energian kuluttajia (muun muassa julkisen ja yksityisen sektorin edustajia sekä pk-yrityksiä ja kotitalouksia), energiapalvelujen tarjoajia, rahoituslaitoksia ja markkinavälittäjiä. Analyysi tarjoaisi vankan perustan sellaisten politiikkavälineiden luomiselle, jotka ovat tarkoituksenmukaisimpia ja hyödyllisimpiä energiapalvelumarkkinoiden parantamisen kannalta ⁽³²⁾.

6. SUUNNITTELU- JA RAPORTOINTIVAATIMUKSET

6.1 Yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien päivittämistä koskevat sovellettavat säännökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ⁽³³⁾ 14 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on viimeistään 30. kesäkuuta 2024 ja sen jälkeen viimeistään 1. tammikuuta 2034 ja sen jälkeen joka kymmenes vuosi toimitettava viimeisimmän yhdennetyn **kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman** päivitys. Kyseisen asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava luonnos viimeisimmän yhdennetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman päivityksestä vuotta ennen 14 artiklan 2 kohdassa säädettyä määräaikaa.

Energiapalveluihin liittyviin suunnitteluvaatimuksiin viitataan asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä I olevan 1 osan A jakson 3.2 kohdan iii alakohdassa. Yhdennettyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisällytettäviin tietoihin, jotka koskevat direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan täytäntöönpanoa, olisi sisällyttävä kuvaus politiikasta ja toimenpiteistä energiapalvelujen edistämiseksi julkisella sektorilla ja tiedot toimenpiteistä sellaisten sääntelyyn liittyvien ja muiden esteiden poistamiseksi, jotka estävät energiatehokkuutta koskevien sopimusten ja muita energiatehokkuuspalveluja koskevien mallien hyödyntämisen.

6.2 Edistymisraportit

6.2.1 Oikeudellinen kehys

Energiapalvelujen edistämiseksi toteutettavia politiikkoja ja toimenpiteitä koskevat raportointivaatimukset vahvistetaan asetuksen (EU) 2018/1999 21 artiklan b alakohdan 5 alakohdassa ja liitteessä IX olevan 2 osan a ja k alakohdassa.

Asetuksen (EU) 2018/1999 21 artiklan b alakohdan 5 alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on sisällytettävä yhdennettyjä kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskeviin edistymisraportteihin tiedot politiikasta ja toimenpiteistä energiapalvelujen edistämiseksi julkisella sektorilla ja toimenpiteistä sellaisten sääntelyyn liittyvien ja muiden esteiden poistamiseksi, jotka estävät energiatehokkuutta koskevien sopimusten ja muita energiatehokkuuspalveluja koskevien mallien hyödyntämisen.

⁽³²⁾ EU:n tuorein arviointi energiatehokkuutta koskevien sopimusten markkinoista eri jäsenvaltioissa osoittaa, että käyttöönoton tärkeimmät esteet ovat hyvin moninaisia. Lisäksi eri puolilla Eurooppaa on arvioinnin mukaan joitakin melko yllättäviä energiapalvelumarkkinoiden esteitä. Esimerkiksi jos tukijärjestelmiä ei ole suunniteltu asianmukaisesti, niiden on havaittu olevan huomattavia esteitä energiapalvelujen tarjoamiselle. Erityisesti tämä koskee elpymis- ja palautumissuunnitelman avustusten käyttöä, kun avustusten kasvava saatavuus ja energiatehokkuutta koskevat sopimukset kilpailevat keskenään, vrt. Moles-Grueso, S., Bertoldi, P. & Boza-Kiss, B., Energy Performance Contracting in the EU – 2020–2021, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2023, doi:10.2760/751957, JRC133984.

⁽³³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

6.2.2 Ohjeet

Yhdennettyjä kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskeviin edistymisraportteihin sisällytettäviin tietoihin, jotka koskevat direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan täytäntöönpanoa, olisi asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä IX olevan 2 osan a ja k alakohdan sekä kyseisen direktiivin 29 artiklan mukaisesti sisällyttävä tiedot seuraavista seikoista:

- politiikkatoimet, joilla parannetaan energiapalvelumarkkinoiden yleistä avoimuutta direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan 1, 3 ja 6 kohdan mukaisesti, ja erityisesti internetlinkki verkkosivustolle, jolla on luettelo energiapalvelujen tarjoajista, jotka ovat päteviä tai sertifioituja, sekä niiden kyseisen direktiivin 28 artiklan mukaisista pätevyyksistä tai sertifikaateista, tai tällaisille energiapalvelujen tarjoajille tarjottuun liittymään
- laatumerkintöjen saatavuus [direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan 2 kohta] ja niiden todellinen käyttö energiapalvelujen tarjoajien keskuudessa (niiden palveluntarjoajien määrä, joilla on laatumerkintä)
- sellaisten julkisia elimiä varten laadittujen mallisopimusten saatavuus, jotka ovat energiatehokkuussopimusten kirjaamisesta julkisyhteisöjen tilinpitoon annettujen Eurostatin ohjeiden mukaisia, ja esimerkit tällaisista mallisopimuksista (tai tieto siitä, missä ne ovat julkisesti saatavilla)
- julkinen tietokanta toteutetuista ja käynnissä olevista tehokkuusperusteisia energiapalveluja koskevista hankkeista sekä valikoidut esimerkit julkisen sektorin hyvistä käytännöistä, lisäksi voidaan sisällyttää esimerkkejä yksityisen sektorin hyvistä käytännöistä, jos niitä koskevia tietoja on saatavilla tai helposti kerättävissä
- toteutetut politiikkatoimet sen varmistamiseksi, että tehokkuusperusteisten energiapalvelujen käytön toteutettavuus arvioidaan julkisten elinten korjaushankkeiden yhteydessä.

Lisäksi raportointi voisi käsittää seuraavat tiedot:

- tarvittaessa muut toteutetut toimenpiteet, jotka liittyvät esimerkiksi sääntelyä koskevien tai muiden esteiden poistamiseen, tai se, miten jäsenvaltio on käyttänyt harkintaansa direktiivin (EU) 2023/1791 29 artiklan nojalla
- energiapalvelumarkkinoiden kehitystä koskevat yleisindikaattorit, kuten (aktiivisten) energiapalvelujen tarjoajien määrä ja sopimusten vuotuinen kokonaisarvo.